

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNTA

VNS 10/2025 vp

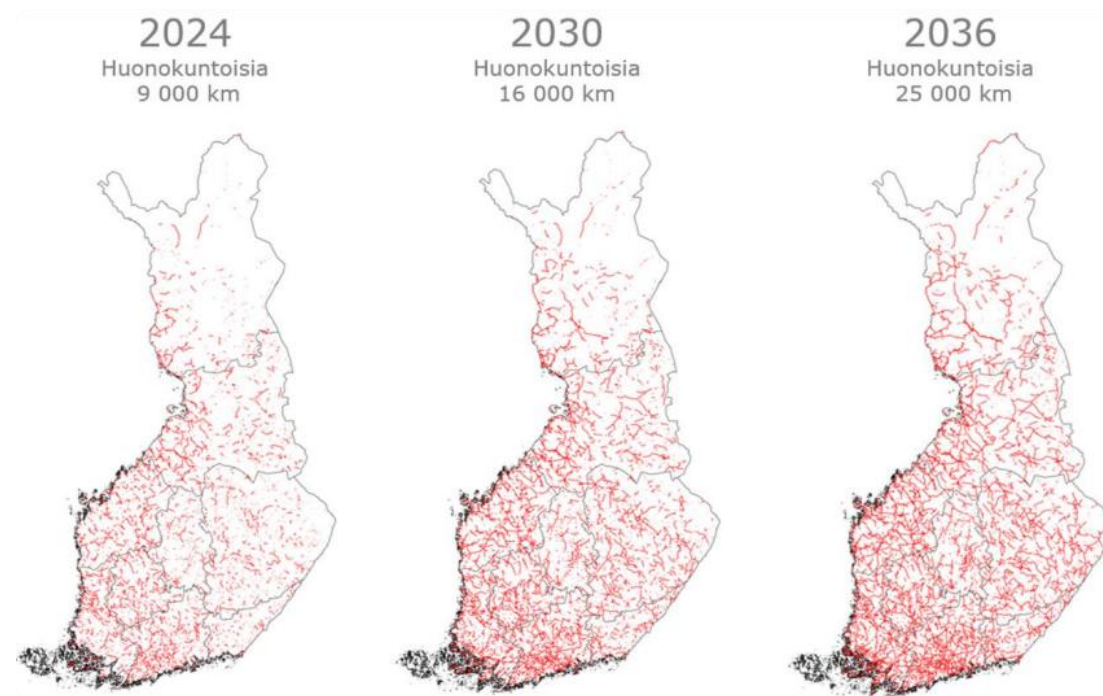
Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037

Ilkka Hamunen, logistiikkapäällikkö

10.3.2026

1. Korjausvelan kasvu saatava hallintaan

- Selonteon rahoitussuunnitelmassa palataan kehysminimiin vuosina 2027-2029, alle 1,3 mrd/v. Vuodesta 2030 alkaen nouseva rahoitus, keskim. +500 milj/v. → silti korjausvelka olisi noin 6 mrd vuonna 2037, nykyisen 4,3 miljardin sijaan.
- Viime vuosina korjausvelka ei ole pääväylillä juurikaan kasvanut, koska korjausvelka on ohjattu alemman tieverkon laajemmalle verkostolle.
- Ainoastaan liikennemäärään perustuva luokittelu unohtaa kuljetusten laadun ja aluetalousvaikutukset. Alemman tieverkon toimintakyvystä riippuvaisia myös huoltovarmuuskriittiset elintarviketuotanto ja energia.

Ennuste JTS-rahoituksella, Väylävirasto 2/2024

- Vuosien 2021-2022 kustannusnousu kasvatti korjausvelkaa yli miljardilla eurolla ilman ensimmäistäkään lisäkuoppaa. Toistuminen veisi uskottavuuden koko korjausvelan taittamiselta.
- Täytyy käyttää kaikki keinot sen varmistamiseksi, että perusväylänpidon rahoituksen ostovoima säilyy ja kehittyy positiivisesti.
- Kilpailutuksen ja hankkeiden hallinnan tulee jatkuvasti kehittyä ja uutta teknologiaa kehittää ennakoivan väylänpidon työkaluiksi.

2. Kehittämishankkeet

- Valtion talouden tilanne ja uudet investointipaineet kiristävät rahoitusta. Hankkeiden arviointi ja vuoropuhelu elinkeinoelämän kanssa tärkeää.
- Samalla CEF-rahoitukseen esitetty merkittävä lisäystä sotilaalliseen liikkuvuuteen, samoin tukimuotoihin muutoksia.
- Kehyksissä vähän liikkumavaraa ennen vuotta 2030, ongelma erityisesti EU-rahoituskauden aloituksen osalta
- Huomiona eri kehysäännöt, nykyisen hallituksen ohjelma sekä L12-tavoitteet tekevät realistisen rahoitusohjelman esittämisestä vaikeaa kulloistenkin päätösten varassa. Helpompaa olisi ehkä kertoa vain suunnitelman esittämät varsinaiset muutokset.

3. Huomioita suunnitelmasta

- Liikenne12-suunnitelma antaa osaltaan sitä tietoon pohjautuvaa tulevaisuuskuvaa, joka elinkeinoelämälle tärkeä.
- Laajuus tekee suunnitelmasta hieman erimittaisen eri osien ja prioriteettien välillä.
- Elinkeinoelämän kuljetukset ja sotilaallinen liikkuvuus on huomioitu Pohjois- ja Itä-Suomen alueellisina erityispiirteinä.
- Suunnitelma sisältää myös hyviä kirjauksia jäänmurron kehittämisestä sekä päästökauppatulojen kohdentamisesta meri- ja lentoliikenteen puhtaan siirtymän edistämiseksi unohtamatta kilpailukyvyyn ja huoltovarmuuden parantamista.

